Ugrás a gimnáziumban

Nem elírás: nem én ugrottam, hanem a bátyám, és a gimnáziumon belül.

Felvették a debreceni Fazekas gimnáziumba, ahová én is jártam, három évvel később. De nem ez volt az igazi ugrás. Már az első iskolai napján felfedezett az udvaron egy ugrótornyot, amely talán katonai kiképzésre szolgált, amikor én kezdtem ugyanott a toronynak már csak hűlt helye volt. A bátyám minden védőfelszerelés és különösebb gondolkodás nélkül kipróbálta: leugrott róla. Fájdalom, dagadás, repedés a boka táján, aztán gipsz, majdnem térdig. Megtanultam, ha a sérülés erősen megdagad számolni kell a csont sérülésével: repedés vagy törés, orvoshoz kell menni.

Másnap lebontották a tornyot.

A bátyám másnap délután már a kertben ült. A haverjai könnyű karókkal célba dobáltak — a gipszelt lábára.

Ez nagyon jellemző volt rá.

Én akkor még kezdő voltam: csak egy alacsonyan kifeszített dróton próbáltam egyensúlyozni. Máig sajnálnám, ha nem próbáltam volna ki, milyen érzés.

Akkor nem tudnám, hogy az **EMBER** igazi csoda: ezt is képes megtanulni. Ki tudja, milyen rejtett lehetőségeink vannak még bennünk?

A gimnázium

Felvettek a Fazekas Mihály Gimnáziumba, Debrecen patinás, egyik legjobb középiskolájába. A város szívében volt, közel a Bika Szállóhoz és a híres Nagytemplomhoz. Légvonalban nem esett messze a házunktól, én pedig igyekeztem a lehető legrövidebb úton járni. Sokszor biciklivel mentem, kis utcákon át jutottam el az iskoláig. Akkor már az új, bordó, felnőttkerékpárommal közlekedtem.

Eleinte semmi különös nem történt. A tanulás úgy ment, mint korábban, és nem gondoltam, hogy ezen változtatnom kellene. Az első gimnáziumi félévi bizonyítványomban aztán legnagyobb meglepetésemre egy kettes osztályzatot találtam. Orosz nyelvből.

Be kellett látnom, hogy a régi, alig tanulok, mégis boldogulok módszerem a gimnáziumban már nem működik. Valahogy sikerült kijavítanom a jegyet, és lassan ismét eljutottam oda, hogy a tanáraim határozottan megszerettek. Ők is értékelték, ha egy tanulóval nincs különösebb gond, én pedig igyekeztem megfelelni ennek az elvárásnak. Így aztán kölcsönösen támogattuk egymást.

Egyszer iskolai ünnepélyt terveztek tanítás utánra. Én természetesen megfeledkeztem arról, hogy az ünnepi öltönyömet is magammal kellett volna vinnem. Szerencsére volt egy latinóránk, amelyet fel tudtam használni a helyzet megoldására. Óra közben egyszer csak felpattantam, mintha rosszul lennék, és hazabicikliztem az ünnepi ruhámért.

Végül nem kaptam fejmosást a kalandomért, hanem még meg is dicsértek, amiért nem hagytam cserben az osztályt. Úgy látszik, az eredmény néha fontosabb volt annál, hogyan jutottunk el hozzá.

Az ilyen apróságok is hozzájárultak ahhoz, hogy teljesen zökkenőmentesen telt a gimnáziumi pályafutásom. A tanáraim tudták, hogy milyen irányba készülök továbbtanulni, ezért nem erőltették nálam túlságosan a humán tárgyakat. Ennek persze megvolt a maga következménye: a helyesírásom a mai napig bizonytalan.

A matematika azonban egészen más világ volt számomra. Színusz tanár úr, ahogy mi hívtuk a matematikatanárt, egyszer rám bízott egy teljes matematikaórát. Nem csupán a feladatok megoldását kellett bemutatnom, hanem a feleltetést és az új tananyag ismertetését is nekem kellett elvégeznem.

Büszke voltam a megbízatásra, és úgy éreztem, az osztály előtti becsületem is megnőtt. Jólesett, hogy a tanárom alkalmasnak tartott erre a feladatra.

Repült az idő, és hamarosan elérkezett az érettségire való készülődés időszaka. De addig még sok emlék kívánkozik ki belőlem.

Sokféle hobbi.

Amikor én elsős voltam a gimnáziumban, a bátyám már az érettségire készült. Azaz dehogy készült, hiszen ezernyi fontosabb dolga volt. Mindig is rádiókat épített, javított, persze azok még csöves készülékek voltak.

A rádiócső erősítőalkatrész. Egy alig mérhető árammal szabályozni lehet egy másik áramkör áramát, amely már munkát is tud végezni, például megszólaltat egy hangszórót. A működés alapja, hogy az izzószálból kilépő elektronokat elektromos tér segítségével tovább engedhetjük vagy megállíthatjuk.

Ahhoz azonban, hogy legyenek elektronok, izzítani kell valamit. Ez a fűtés. A másik áramkörnek is szüksége van táplálásra, mégpedig jóval nagyobb feszültségre, ezt talán anódfeszültségnek hívtuk.

Ezzel akkor lett baj, amikor a világ már nem elégedett meg a szobai, hálózatról működő rádiókkal. Ekkor a bátyám is nekilátott a hordozható, csöves rádió építésének. Góliátok adták a fűtést, sorba kötött laposelemek pedig az anódfeszültséget. Mindez egy kis fadobozba zsúfolva.

De hát a divat az divat, és türelmetlen! Pedig a tranzisztorok már a kapuk előtt sorakoztak: előbb a germánium, majd a szilíciumtranzisztorok.

Az osztálytársa, Sanyi, állandó partnere lett a folyamatos forrasztgatásban. Az ő apja hozta a tudományt, úgyhogy a fadobozos rádió hamarosan tranzisztorossá alakult, és pökhendien lóbálta magát a biciklin. Talán az első volt a körünkben.

Sanyival később a Műegyetem Elektroncsövek és egyéb elektronikai alkatrészek tanszékén futottam össze, ahol már tanársegéd volt.

De addig még meg kellett építeni az első magyar magnetofon, a Vörösszikra nyomán készült házi változatot. Volt ott minden: motor, lendkerék, kuplungok, hangfej, brumm, előmágnesezés és törlés. A nagyfrekvenciás áram csípős volt, kis lyukat égetett a bőrön.

Aztán az üzletekben is megjelentek a magnók. Még voltak kísérletek a gyári Erkel alkatrészeinek felhasználásával is. Elektromágneses kuplung – a luxus maga!

Az élet haladt, a bátyámat pedig felvették az orvosi egyetemre. A faliszekrény megtelt emberi csontokkal, formalinos szívvel és aggyal.

Csak egy pillanatra került az emberi test a fókuszba. Én pedig átéltem, élveztem mindazt, amit tudott.

A + B a négyzeten

A Fazekas gimnázium gyakorlóiskola volt. Oda jelentkeztem; apám is ott végzett, akkor még kifejezetten reál tanintézet volt. Én is ott kezdtem gimnazista éveimet. Még elsős voltam, a bátyám ugyanott már a negyediket taposta.

Egyszer egy csinos, fiatal tanárjelölt jött be a matematikaórára, a tanárunk, Szinusz tanár úr, ahogy akkor hívtuk, a leghátsó padból figyelte az eseményeket. Feleltetéskor én kerültem sorra. A matematika nagy talányáról kérdezett: mennyi $\mathbf{(A + B)^2}$?

Én didaktikai és pedagógiai megfontolásból eltértem a szokásos, hivatalos válasz sorrendjétől, és a **2AB**-t tettem a végére. Ezzel akartam kiemelni, hogy nem úgy van az, nem elég **A**-t és **B**-t külön-külön négyzetre emelni és összeadni: kell még valami!

A kezdő tanerő mindezt nem értette, és a naplóba bekerült egy négyes osztályzat. Talán bizonytalanságnak vette, vagy hogy utóbb jutott eszembe az a **2AB**. Ezt bizony sérelmeztem.

Elmondtam a bátyámnak, akinek kapóra jött a dolog. Néhány barátjával közösen rögtönzött házibulit szervezett nálunk a fiatal tanerőknek.

Többet nem tudok, mert zártkörű volt a rendezvény. Annyi biztos, hogy a naplóban a négyes négyötödre változott.

Ez is jó példája volt a világ működésének, amit akkor még nemigen vettem komolyan.

Utóirat: A + B a négyzeten egyenlő: A a négyzeten plusz 2AB plusz B négyzet. Ennek az alaknak is megvannak a fontos előnyei, de nekem az akkori a kedvesebb.

Tete és Bocsi

Már gimnazista voltam a Fazekasban, ahol sok jó tanárom volt. Közéjük tartozott Szalkai, a biológiatanárunk is. Ritka jó és egyenes ember volt, nem kertelt. Egyszer például elmondta nekünk:

– Ha nem érted a leckét a tankönyvből, nem baj, akkor olvasd el még egyszer. De ha akkor sem érted, el ne olvasd még egyszer, mert akkor hülye vagy!

Ha valaki gyengén felelt, azt mondta:

– Kettes, egyél meg, fiam, egy kosár szénát!

Szóval őszinte ember volt. Egyszerű bakancsot viselt, nadrágja kopott volt. Lassan állt össze bennem a kép, pedig az utcánkban lakott.

Nagy telke volt, sűrűn beültetve szőlővel. Kis háza nem a fakerítéses utcafronton állt, hanem a szőlő közepén. Szépen művelte a szőlőt, felesége és két aranyos fiúgyermeke volt, akiket már évekkel korábban is láttunk.

Mi megtanultuk a biológiát. Vagy talán nem is kellett különösebben tanulnunk, mert az órán mindent megértettünk, és meg is jegyeztünk.

Nagy emberek voltak a tanáraink. A kémiatanárunk például kórusban mondatta velünk a fontos törvényeket. Ilyen volt az is, hogy hány molekula van 22 liter gázban. Vajon ki számolta ezt ki először?

Ez a fajta oktatás hatékony volt, és nagyon emberközeli. A tanáraink tudtak valamit, amit át is tudtak adni nekünk.

Már budapesti egyetemista voltam, amikor egyszer hazalátogattam, és találkoztam Szalkai tanár úr két fiával. Úgy látszott, ők is egyszerű, őszinte életet kezdtek. Kétkezi munkát végeztek.

Sajnos még húszévesek sem voltak, de már gerincpanaszaik voltak.

Nagyon elszomorított.

A forrasztás

A Fazekas Gimnázium még próbált adni magára. Köpenyt és egyensapkát írtak elő. A köpeny hamar feledésbe merült, de a tányérsapkát még az utcán is kötelező volt hordani.

Nagy, pajzs alakú címer díszítette. Maga Fazekas Mihály nézett ránk róla, sárgaréz színben. A jelvény valamilyen, a hátoldalára sajtolt tűvel volt rögzíthető a sapkához, de ez hamar kiesett a helyéről.

Valahogy kitudódott, hogy van megoldás: rövid, csupasz rézdrótot forrasztottam a szerencsére sárgaréz lemezhez. A drótot a sapka anyagán átszúrva biztonságosan lehetett rögzíteni az emblémát.

Sok megrendelést kaptam.

Barátom apja hobbihorgász volt, és ezt a tevékenységét egy Berva motorral próbálta támogatni. Végül a barátom is megkapta időnként a segédmotort, de az hamar nálam kötött ki, a bowdenhuzalok végeinek forrasztása miatt.

A huzalok vékony acélsodronyok voltak, amelyeknek a végére hengeres alkatrészt erősítettek. Ebbe kapaszkodott a kezelőkar vagy a gázfogantyú. Ezek a huzalok működtették a féket, a kuplungot, a sebességváltót és a gázt. Közülük mindig akadt egy, amelyik leszakadt.

Kellett egy kis furfang, hogy az acélsodronyt rá lehessen venni a forrasztóónra, de sikerült. Időről időre újra láttuk egymást, de nem szerettem bele a Bervába.

A barátommal sokáig tartottuk a kapcsolatot. Ő a biológia területén volt igazán otthon: a víz, a halak és más folyadékok biológusa lett.

Motorok – A kezdet

Sajnálom, de a legtöbb történet úgy kezdődik, hogy a bátyám ezt vagy azt csinálta, mert sok minden tőle indult ki. Azért ezek a közös dolgok az én emlékeim is. Három évvel járt előttem, és nagyon impulzív egyéniség volt. Ha valamit szeretett volna, mindenáron igyekezett megvalósítani.

Történt egyszer, hogy összefutott egy nagyon ügyes sráccal, akinek volt egy gyönyörűen újrafestett, kicsinosított, 50 cm^3-es Jawa kismotorja. A bátyám beleszeretett, és elhatározta, hogy megveszi. A lényeg az, hogy az összes vagyontárgyát felajánlotta zálogba apámnak, és hasonló trükkökkel megszerezte a pénzt. Egy napon belül az övé lett a kismotor.

Gyönyörű, halványkék lakkozása volt, a sárvédőket nikkelezett pálcák tartották. Egy kicsit azonban be voltunk csapva, mert a második sebességet rendszeresen kidobta.

Megpróbáltuk külső segédeszközökkel megoldani a problémát: rugóval vagy gumival igyekeztünk a helyén tartani a váltókart. Nem vált be. Végül kiderült, hogy egy, a blokkon belüli, keményre edzett alkatrész volt a hibás. Sikerült beszerezni; Budapesten a Jókai utcában volt az egyetlen hely, ahol ilyesmit árultak. Szétszereltük a motort, kicseréltük az alkatrészt. Egyszerre volt ez kudarc és siker: a hibát megtalálni és kijavítani már a mi érdemünk volt.

Átéltük a benzinszagúak összes rémét: a nem induló motort, az akkor sem induló motort, a hosszas tologatást, az egyenetlen járást és a gyengeséget.

Közben el kellett felejtenünk néhány, a közhiedelemben élő mítoszt. Például azt, hogy a benzin robban. Dehogyis! Nagy, sárga lánggal ég, ha meggyújtjuk. Robbanásra a benzingőz és a levegő megfelelő arányú keveréke képes, és az sem minden körülmények között.

Ezért különösen veszélyes az üres benzineskanna vagy üzemanyagtartály. A maradék benzin elpárolog, gőze elkeveredik a levegővel, és máris kialakulhat a robbanásveszélyes keverék. Tehát ha megúsztuk a tábortűz begyújtását benzinnel, ne lökjük hanyag eleganciával az üres kannát a tűz mellé!

Annyira megtetszett ez a kis motor, hogy sikerült beszerezni egy ugyanilyen típusú roncsot is. Az utolsó csavarig szétszedtük, és felújítottuk. Nem ragyogott, mert mi magunk fújtuk le világoszöldre. Ehhez sem értettünk mesterien: a festés enyhén matt lett.

Nem sokat motoroztunk együtt. Ez a második motor már az enyém lett, és rengeteget jártam vele az erdőt, látszólag minden cél nélkül. Még az érettségire való felkészülés helyett is.

Talán életem egyik legboldogabb időszaka volt: pár óra tanulás, egész napos motorozás.

A benzinszagúak

Na, azok mi voltunk: a bátyám és én.

Mindig sok dolgunk volt a ház körül, az iskolában és a kertben, de a legfőbb élmények mindig benzinesek voltak. Benzinesek lettek, és néha még az utóbbi időben is azok maradtak.

Így léptünk előre, egyre nagyobb motorok és autók felé, és közben egyre többet tudtunk róluk. Néha már nemcsak szórakoztunk velük, hanem utaztunk is. Vagyis akkor is szórakoztunk, hiszen szerettünk vezetni.

Én úgy haladtam előre, hogy igaz, használt, de egyre nagyobb motorok kerültek hozzám. Az 50 cm^3-es Jawa után egy 125-ös Danuvia következett. Ez már nem rázott, puhán rugózott, és eljutottam vele a Debrecen–Budapest úton is.

Aztán jött a 250-es Pannonia. Látszólag mindent tudott, de a süppedős szántóföldön hamar elfogyott az ereje. Lassú menetben a menetszél már nem adott elegendő hűtést a motornak. Nem csoda, hogy a mai vízhűtéses motoroknak ilyen körülmények között komoly előnyük van.

A Pannoniát még az egyetemi éveim elején is használtam. Ha reggel előadásra indultam, rendszeresen leállt, és csak akkor volt hajlandó újraindulni, ha kicsavartam a gyertyát, majd néhány berúgással átszellőztettem a hengert. Így aztán koszosan, késve érkeztem meg. Szégyelltem magam, bár nem a gyárba, hanem az egyetemre igyekeztem. Valószínűleg gyengécske volt a gyújtása.

Becsületére legyen mondva, hogy a méretei és a súlya miatt rendkívül stabilan futott.

Sokáig megtartottam. Átvezetett a fiatal koromból a felnőtté válásba. Már évek óta saját lakásom volt, és mérnökként is végeztem, amikor végül rászántam magam az eladására.

A bátyám még utoljára kölcsönkérte egy nyaralásra. Megígérte, hogy az eladás előtti rendbetételnél majd ott lesz. Ott is volt, időben megérkezett. Csakhogy amíg én a motort fényesítettem, ő rengeteg beszédtémát talált a társasház összes autósával.

Hát, néha ilyen is volt.

Életérzés

Hiába költöztünk ki Debrecen talán egyetlen modern bérházából, anyám ott továbbra is bérelt egy rendelőt. Ezt sokáig fenntartotta, fogorvosi szakvizsgája is volt.

A rendelő, akárcsak maga a ház, gyönyörűen fel volt szerelve. Minden orvosi gép, szekrény és bútor vajszínű volt, modern, csőbútoros stílusban, amely csak húsz évvel később terjedt el igazán. Az íróasztal mögött hatalmas, kényelmes, szintén csőbútoros szék állt. Sokat ringatóztam rajta, mert rugalmas lábai voltak.

Az asztalon egy hatalmas mappa feküdt, nagy, sárga itatóspapír lapokkal. A BAYER cég reklámkiadványa volt. Az asztalon álló Kinzle márkájú óra még ma is megvan. Emlék, de a gyűjtők talán még száz eurót is adnának érte.

A fürdőszobában hosszúkás, zöldes, márványszerű lapok borították a falat egészen a mennyezetig. A mosdó fölötti, rejtett tükrös szekrénynél ma sem láttam szebbet. A kis előszoba váróteremként szolgált, asztalkával és két csővázas, halványzöld ülőlapú székkel.

Akkoriban az államosítások és a padlások kiseprésének korát éltük. Egy kis, bérelt rendelőt nem volt célszerű államosítani. A hatalom ezért úgy döntött, hogy a gépi berendezés mozdítható részét – ezt csak UNIT-nak hívták – magához veszi. Anyám csak akkor folytathatta a rendelést, ha az állami intézetben is állandó munkát vállalt.

Így került a szupermodern rendelőbe egy lábbal hajtható fúrógép. Sokat játszottam vele, később pedig egy megfelelő elektromos fúrógép is rendelkezésre állt. A fogorvosi széket nem tudták elvinni, mert az be volt betonozva, sokat játszottam vele felpumpáltam majd leeresztettem.

Sok érdekeset láttam. A tömésekhez használt amalgámot fémporból és higanyból dolgozták össze, majd szarvasbőrdarabba téve ki kellett csavarni belőle a felesleges higanyt, amely gyöngyözve hullott vissza a dörzscsészébe. A jól kevert amalgám úgy ropog, mint a friss hó nagy hidegben.

Azt is megtudtam, hogy a fogászati fúrók azért olyan furcsa alakúak, hogy a furat belül öblösebb legyen, nehogy kiessen a tömés. Anyám szerint a tömések alá nemcsak fertőtlenítő anyagot kell tenni, hanem egy hőszigetelő kis korongot is, mivel ez a fajta tömés mind a hőt, mind az áramot jól közvetítette a fogideghez.

A világ megváltozott, minden higanyos dolgot betiltottak az amalgámtól a lázmérőig. Viszont feltalálták az UV fényre keményedő tömőanyagot, és sok új szilikon terméket a mintavétel megoldásához, mert ezek rugalmasak – a gipszet ma már csak ritkán használják, gyakran törötten került a minta a technikushoz aki kénytelen volt nagy gonddal megragasztani.

Ha egy autó egyetlen alkatrésze meghibásodik, az nagyon sok bajt okozhat. Hasonló a helyzet az embernél is: elég egy rossz fog, és az egész szervezet összeomolhat. Egy dolog

nem változott: minden erőnkkel meg kell őriznünk az egészségünket – az viszont változhat, hogy hogyan.

Amikor anyám átadta a bérleti jogot egy fiatal doktornőnek, olyan szerződést kötött vele, hogy a hátralévő részleteket nekem utalja.

Kezdő mérnök voltam, 1967. szeptember 1-jén segédmunkatársként kezdtem dolgozni egy műszeripari kutatóintézetben. A fizetésem 1300 forint volt, amelyből honvédségi adót is levontak, mert megúsztam a katonaságot. Ebből akkor csak szerényen lehetett megélni, és csak akkor, ha lakásra már nem kellett költeni.

Az új bérlő boldog volt, örült az új életének. Azt mondta, csodálatos érzés, hogy ha valamit meglát a kirakatban, és megtetszik neki, egyszerűen megveheti.

Ez akkor nagyon kívánatos életérzésnek tűnt.

A szalagavató

Fogyott az idő, közeledett az érettségi és a szalagavató bál is. Másfelől körülöttünk mintha megállt volna az idő. Néhányan a magunk elzárt világában éltünk, nem volt kapcsolatunk lányokkal, és készületlenül ért bennünket az a helyzet, amelyben hamarosan helyt kellett volna állnunk.

Pedig volt előttünk példa. A bátyám és a barátai táncfigurákat gyakoroltak egymással, modern zenéket gyűjtöttek, és próbálgatták azt a viselkedést, amellyel esetleg felhívhatták magukra a lányok figyelmét. Mi ezt nem tettük. Lekéstünk valamit, és mire észbe kaptunk, már a körmünkre égett a dolog.

Az sem segített rajtunk, hogy az utolsó évben a gimnázium felhagyott a hagyományaival, és koedukált lett. A negyedikes fiúkat bámuló csitrik megjelenése már későn jött ahhoz, hogy természetesen tudjunk viselkedni a lányok társaságában.

Néhányunknak mentőötlete támadt: iratkozzunk be egy tánciskolába! Ez jól jöhet a szalagavatón, és egyébként sem árt, ha megtanulunk táncolni.

Sikerült, beiratkoztunk, eljártunk, de maradtunk suták és ügyetlenek. Próbáltunk valamilyen kapcsolatot, közös témát találni a frissen megismert lányokkal, de érdeklődés hiányában ez nemigen sikerült. Nyilván nem találtunk semmit, ami felkeltette volna az érdeklődésüket.

Mi aztán visszavonultunk a saját köreinkbe, de reménykedtünk, hogy a szalagavatóra ennyi felkészülés is elég lesz.

Elég lett. A szalagavató simán lezajlott, különösebb bonyodalom nélkül. Jó volna tudni, kinek jelentett nagy élményt. Talán a tanárainknak, akik elégedetten láthatták, hogy rendben lezajlott az esemény?

Mi mindenesetre túlestünk rajta. Tudtuk, hogy ez nem volt kudarc, csak még nem alakult ki bennünk az az erős késztetés, amely segített volna kilépni a megszokott világunkból.

Készülök a felvételire

Sajnos nemcsak az érettségire kellett készülnöm, hanem a Budapesti Műszaki Egyetem felvételi vizsgájára is. Apám megbízott egy fiatal fizikus hallgatót, a bátyám egykori osztálytársát, hogy segítsen a felkészülésben. Ő azonban annyira bízott a sikeremben, hogy rögtön az egyetemi matematika anyagának diktálásával kezdte a munkát. Erről részletesebben írtam a GYM matematika-jegyzet előszavában.

Ezzel is haladtam, de közben a felvételi feladatokkal is foglalkoznom kellett. Csatlakoztam hát egy kisebb csoporthoz, amelynek néhányunk számára egy idős tanár tartott felvételi előkészítőt.

Nem emlékszem, kik voltak a társaim, csak egyikükre, akit szintén felvettek, de az első évfolyam után kiesett. Ő volt az évfolyam egyetlen hallgatója, akinek autója volt. Az órarendünk ugyanis olyan volt, hogy az R épület és a belvárosi Stoczek utca között kellett ingáznunk. A menza a Kárpátia étterem fölött, a második emeleten működött, és sokszor a lépcsőházban, egészen a földszintig állt a sor. Ilyen körülmények között egy autó valóban hasznos lehetett.

A felvételi előkészítőből egy másik emlék is megmaradt: a tanár úrnak már volt televíziója. Ez 1961-ben történt, amikor a televíziózás kezdett elterjedni Magyarországon.

Egyébként a felvételi nem tartogatott különösebb meglepetéseket. A matematika és a fizika érettségi tantárgy is volt, így ezekből amúgy is készülnünk kellett. A felvételi annyiban jelentett többletet, hogy néhány ábrázoló geometriai feladatot is meg kellett oldanunk.

Ez nekem jól jött, mert ábrázoló geometriából jó voltam. Olyannyira, hogy egyik osztálytársamat rendszeresen korrepetáltam belőle. Jó barátok lettünk, de arra már nem emlékszem, hogyan kezdődött ez a segítségnyújtás.

Az érettségiből egy fizikai kísérletre is emlékszem. A súrlódási tényező gyakorlati meghatározását kellett bemutatnom. Egy lejtős lemezre helyeztünk egy tárgyat, majd fokozatosan növeltük a lemez hajlásszögét, amíg a tárgy meg nem indult. Ebben a pillanatban a lejtő hajlásszögének tangense megegyezik a tapadási súrlódási tényezővel.

Akkoriban talán nem hangsúlyoztuk eléggé a tapadási és a csúszási súrlódás közötti különbséget. Pedig ennek a közlekedésben komoly jelentősége van: a kerekek és az úttest közötti kapcsolat, a fékezés és a megcsúszás kérdésén akár emberéletek is múlhatnak.

Már kiderült ezekből, hogy felvettek az egyetemre, és a katonaságot is megúsztam, nem tudom miért – talán a furcsa nevem miatt, talán mert a névsor vége felé vagyok.